

Omgevingswet en milieuregels voor bedrijven

11 NOVEMBER 2020

➤ Omgevingswet en milieuregels voor bedrijven	2
➤ Waarom een Omgevingswet	2
➤ Indeling van de Omgevingswet	3
➤ Milieuregels onder de Omgevingswet	8
➤ Specifieke zorgplicht	9
➤ Van centraal naar decentraal	10
➤ Bruidsschat	11
➤ Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO)	12
➤ Praktische informatie voor auditoren	13
➤ Meer informatie	13

Omgevingswet en milieuregels voor bedrijven

De Omgevingswet geeft regels voor de fysieke leefomgeving en vervangt grotendeels de huidige wet- en regelgeving. Het gaat dan onder andere om regels voor milieu, de ruimtelijke ordening, bouwen en monumenten. In [de Omgevingswet en daarbij horende regelgeving](#) vervalt het begrip inrichting en worden voorschriften gesteld voor milieubelastende activiteiten. Daarnaast worden via decentrale (lokale) regels voorschriften gesteld over ‘milieuthema’s’. In dit document focussen we specifiek op de milieuregels voor bedrijven.

De Omgevingswet kan ertoe leiden dat de milieuregels die nu van toepassing zijn veranderen. Na inwerking-treding van de Omgevingswet vervalt het begrip inrichting en is er meer ruimte voor maatwerk op lokaal niveau en worden sommige milieuvoorschriften vervangen door de specifieke zorgplicht. De Omgevingswet bestaat uit meer dan alleen het stuk milieuregels. In dit document geven we een toelichting op de milieu-regels uit de Omgevingswet en waar deze te vinden zijn zodat u inzicht heeft in de voorgenomen wijzigingen en u zich kan voorbereiden.

[^](#) TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE

Waarom een Omgevingswet

De huidige regels voor de fysieke leefomgeving (zoals milieu, ruimtelijke ordening en bouwen) zijn verdeeld over verschillende wetten en besluiten die allemaal hun eigen doelen en uitgangspunten hebben. De regelgeving is hierdoor ingewikkeld en procedures voor nieuwe ontwikkelingen kunnen lang duren. Voor bedrijven is het lastig een compleet overzicht te krijgen van de voor hen geldende regelgeving. Om de regelgeving te verbeteren wordt door de overheid daarom nieuwe wetgeving ontwikkeld, de Omgevingswet (Ow).

De Ow gaat in de toekomst de regelgeving voor de fysieke leefomgeving bundelen en moderniseren. Alle regels voor de leefomgeving komen in één wet. De [Ow heeft als uitgangspunten](#):

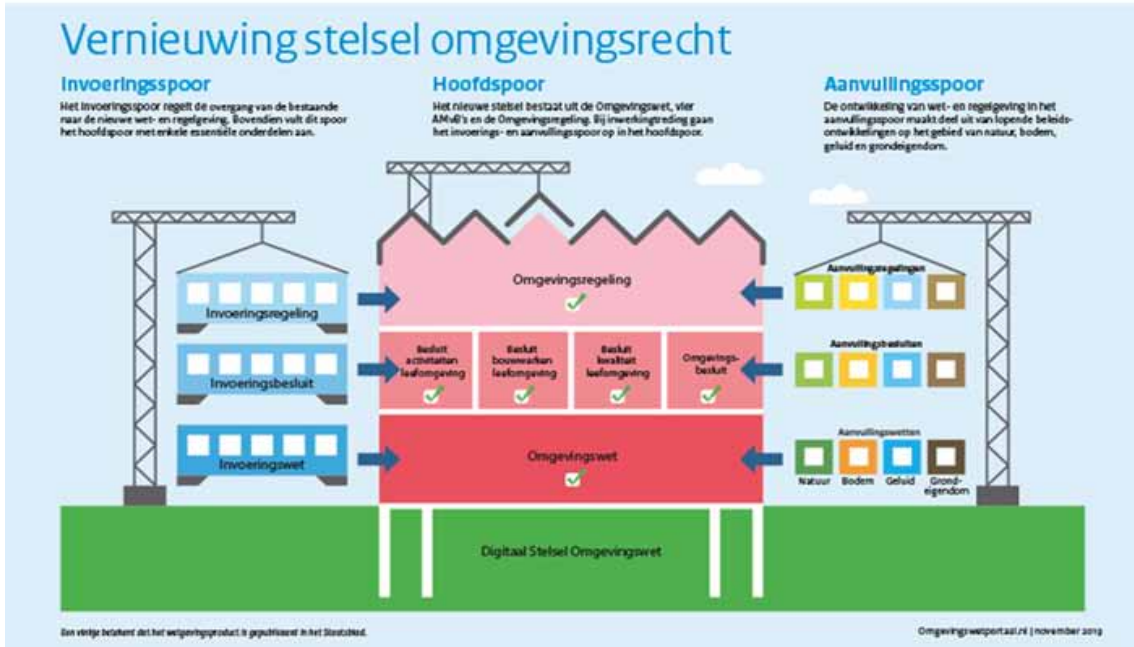
- minder en daardoor overzichtelijkere regels;
- meer ruimte voor initiatieven;
- lokaal maatwerk;
- vertrouwen.

De Ow vervangt volgens planning vanaf 1 januari 2022 de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) en verschillende andere wetten voor de fysieke leefomgeving. De tekst van de Ow, de invoeringswet en de besluiten die de Ow nader invullen zijn vastgesteld. In de periode tot 2022 zullen mogelijk nog enkele wijzigingen plaatsvinden deze kunnen onder andere via de invoeringswet, het invoeringsbesluit en de invoeringsregeling worden doorgevoerd.

De inhoud van de rijksregelgeving is al grotendeels uitgewerkt, de uitwerking van de lokale regels volgt nog. De rijksregelgeving zorgt ervoor dat verschillende regelgeving die nu op rijksniveau is ingevuld, lokaal mag worden ingevuld. De Omgevingswet geeft spelregels voor deze onderwerpen maar de invulling moet door de lokale overheden worden gedaan. Wij beschrijven hier op hoofdlijnen de belangrijke wijzigingen van de nieuwe regelgeving relevant voor het milieubeleid van bedrijven.

[^](#) TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE

Indeling van de Omgevingswet

De Omgevingswet geeft de kaders voor de regels voor de Fysieke leefomgeving. In de Omgevingswet zitten 6 kerninstrumenten.

OMGEVINGSWET

De 6 instrumenten

Een van deze instrumenten is de omgevingsvisie. De omgevingsvisie is een samenhangend, strategisch visie over de leefomgeving. De visie richt zich op de hele fysieke leefomgeving en houdt rekening met alle ontwikkelingen in een gebied. Het Rijk, de provincies en gemeenten stellen elk één omgevingsvisie vast voor hun hele grondgebied waarbij ze rekening houden met elkaars visie. Een omgevingsvisie geeft geen verplichting voor bedrijven maar laat wel zien waar de overheid heen wil met de fysieke leefomgeving en waaraan ze initiatieven zal toetsen om te bepalen of ze medewerking wil verlenen¹.

De decentrale overheden hebben één regeling voor de fysieke leefomgeving voor hun hele grondgebied waarin alle regels onder andere met betrekking tot milieu, ruimtelijke ordening, bouwen en monumenten zijn opgenomen. Dit zijn het gemeentelijk omgevingsplan, de provinciale omgevingsverordening en de waterschapsverordening. Zie kopje van centraal naar decentraal.

Onder de Omgevingswet hangen vier Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB):

→ **Omgevingsbesluit**

In het Omgevingsbesluit staan regels voor alle partijen die actief zijn in de fysieke leefomgeving. Dus burgers, bedrijven en overheid. Het geeft aan wie het bevoegd gezag is voor activiteiten en geeft regels over onder andere procedures, handhaving en uitvoering. In het Omgevingsbesluit staan ook bepalingen over het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Het Omgevingsbesluit is een nadere uitwerking van de Omgevingswet.

→ **Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)**

In het Besluit kwaliteit leefomgeving staan regels voor het Rijk en voor decentrale overheden (dus niet voor bedrijven of burgers). De regels gaan over omgevingswaarden, instructieregels, beoordelingsregels en monitoring en bepalen onder andere wat de ruimte is voor decentrale overheden en wat zij mogen en moeten regelen. De omgevingswaarden moeten zorgen voor een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Ook helpen ze bij het zorgen voor een goede omgevingskwaliteit. Voor sommige onderwerpen zoals bijvoorbeeld geluid zijn er verplichte omgevingswaarden. Dit zijn omgevingswaarden die opgenomen moeten worden in het omgevingsplan. Overheden kunnen naast de onderwerpen waarover zij omgevingswaarden op moeten nemen zelf bepalen dat zij over andere onderwerpen zoals bijvoorbeeld lichthinder omgevingswaarden in het omgevingsplan opnemen. De verplichte omgevingswaarden volgen vooral uit Europese of andere internationale verplichtingen. In het Bkl zit een hoofdstuk met beoordelingsregels voor omgevingsvergunningen. Het gaat om activiteiten waarvoor het Rijk een vergunningplicht heeft geregeld. De beoordelingsregels geven aan wanneer het bevoegd gezag de vergunning kan verlenen of weigeren. Voor de overige vergunning en meldplichten worden de beoordelingsregels in de decentrale regels zoals het omgevingsplan opgenomen. Het omgevingsplan geeft dus de concrete regels en bevat direct verplichtingen voor burgers en bedrijven.

→ **Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)**

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) staan algemene regels voor een groot aantal activiteiten in de fysieke leefomgeving. Burgers, bedrijven en overheden moeten zich aan deze regels houden als ze die activiteiten uitvoeren. In het Bal staat ook of voor die activiteiten een melding of omgevingsvergunning nodig is. Verder regelt het Bal wie het bevoegd gezag is voor de algemene regels van het Bal. Grote delen van het Activiteitenbesluit gaan over in het Bal. Niet alle regels uit het Activiteitenbesluit komen in het Bal, er zijn ook regels die worden vervangen of vervallen.

---

¹ De toetsing van initiatieven aan de omgevingsvisie zal in de praktijk alleen plaatsvinden wanneer een initiatief afwijkt van de kaders van het omgevingsplan.

→ **Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl)**

In het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) staan regels over veiligheid, gezondheid, duurzaamheid en bruikbaarheid van bouwwerken. Daarnaast heeft het Bbl regels over de staat en het gebruik van een bouwwerk. En over het uitvoeren van bouw- en sloopwerkzaamheden. Het besluit is van toepassing op burgers, bedrijven en overheid.

In het Bbl staan regels voor de volgende activiteiten:

- [\(technische\) bouwactiviteit \(ontwerpeisen en vergunningplicht\)](#);
- omgevingsplanactiviteit;
- brandveilig gebruik van bouwwerken;
- sloopactiviteit;
- mobiel breken van bouw- en sloopafval.

Bij de activiteiten is aangegeven wanneer er een meldingsplicht of een vergunningplicht geldt.

Het Bbl is daarmee eigenlijk de opvolger van het Bouwbesluit. De voorwaarden uit het Bouwbesluit zijn voor grote delen overgenomen in het Bbl. Er zijn wel wijzigingen onder andere in de regels voor bruikbaarheid van gebouwen en brandveiligheid. Er komt meer ruimte voor eigen verantwoordelijkheid. Relevant voor milieu zijn daarbij de ontwerpeisen aan gebouwen (o.a. duurzaamheid en veiligheid) maar ook de eisen aan de [instandhouding van gebouwen](#) (waaronder regels voor energie en voorzieningen voor noodsituaties).

Omgevingsregeling

De Omgevingsregeling is de ministeriële regeling bij de Omgevingswet. De regeling bouwt voort op de wet en de vier AMvB's. Het gaat vooral om technische en administratieve regels. De Omgevingsregeling geldt voor alle partijen die actief zijn in de fysieke leefomgeving. Dus burgers, bedrijven en overheden.

Onderdeel van de Omgevingsregeling zijn de aanvraagvereisten: welke informatie een initiatiefnemer moet aanleveren bij zijn aanvraag voor een omgevingsvergunning. Het hoofdstuk met aanvraagvereisten bestaat uit een algemeen deel dat geldt voor iedere aanvraag en een specifiek deel met specifieke regels per activiteit. Voorbeelden van aanvraagvereisten zijn:

- de locatie waar de activiteit plaatsvindt;
- de hoeveelheid te lozen koelwater van een stookinstallatie;
- een beschrijving van het soort gas in een opslagtank;
- een vermelding van wat er is gedaan aan participatie voor de activiteit waarvoor omgevingsvergunning wordt aangevraagd.

Daarnaast staan er ook meet- en rekenmethoden in de Omgevingsregeling voor de verschillende normen waarmee bestuursorganen hun besluiten over omgevingsplannen, vergunningaanvragen en projectbesluiten motiveren en kwantificeren. Voor de monitoring van de leefomgeving staan er ook meet- en rekenmethoden in de Omgevingsregeling. Dit betreft de monitoring door de bestuursorganen die dit ook kunnen toepassen in de regels in vergunningen of eisen in het omgevingsplan.

Naast het hoofdspoor zoals hierboven beschreven, is er ook een aanvullingsspoor. In het aanvullingsspoor worden regels voor bodem, geluid, grondeigendom en natuur toegevoegd aan de regelgeving van de Omgevingswet. Vanwege recente ontwikkelingen op deze onderwerpen konden deze onderwerpen niet direct worden opgenomen in de regelgeving. Voor elk onderwerp binnen het aanvullingsspoor is er een aanvullingswet, -besluit en -regeling (deze zijn nog niet allemaal definitief, met name voor de aanvullings- sporen kunnen er nog wijzigingen plaatsvinden). Voor het milieubeleid zijn daarbij de onderwerpen bodem, geluid en natuur relevant.

Aanvullingsspoor bodem

Het [aanvullingsspoor bodem](#) zorgt ervoor dat bodem en ondergrond een integraal onderdeel worden van de Omgevingswet. Het aanvullingsspoor bodem heeft 3 pijlers:

- Preventie: het voorkomen van nieuwe verontreiniging of aantasting;
- Toedeling van functies: het meewegen van bodemkwaliteit als het gaat om de kwaliteit van de leefomgeving, in relatie tot het gebruik hiervan;
- Beheer historische verontreinigingen: het op een duurzame en doelmatige manier beheren van historische verontreinigingen.

Elke pijler gebruikt instrumenten uit de Omgevingswet. De nieuwe regels komen in de plaats van de bestaande regels voor het beheer van bodemkwaliteit. Zoals de Wet bodembescherming, het Besluit bodemkwaliteit en het Besluit uniforme saneringen. De verplichtingen uit een aantal EU-richtlijnen zijn de basis voor de 3 pijlers. Bijvoorbeeld de Kaderrichtlijn Water en de Grondwaterrichtlijn.

Aanvullingsspoor geluid

Het [aanvullingsspoor geluid](#) heeft de volgende doelen:

- het voorkomen van de onbeheerste groei van geluidbelastingen op geluidgevoelige gebouwen;
- het verlagen van bestaande hoge geluidbelastingen op geluidgevoelige gebouwen (sanering);
- het bevorderen van bronbeleid;
- het eenvoudiger maken van het normenkader;
- het stroomlijnen en makkelijker maken van de instructieregels.

Om deze doelstellingen te halen staan er in de aanvullingswet geluid diverse regels voor bijvoorbeeld geluid van wegen en spoorwegen en industriegebieden. Deze regels zijn deels overgenomen uit onder andere de Wet geluidhinder en de Wet milieubeheer.

Aanvullingsspoor grondeigendom

Met de aanvullingswet zijn regels over grondeigendom opgenomen in de Omgevingswet. En waar mogelijk zijn ze gelijkgetrokken. In de [aanvullingswet grondeigendom](#) staan de volgende instrumenten:

- voorkeursrecht (uit de Wet voorkeursrecht gemeenten);
- onteigening (uit de Onteigeningswet);
- landinrichting (uit de Wet inrichting landelijk gebied);
- privaatrechtelijke kavelruil in het landelijk gebied (uit de Wet inrichting landelijk gebied);
- privaatrechtelijke kavelruil in het stedelijk gebied (nieuw);
- kostenverhaal bij gebiedsontwikkeling (was grondexploitatie uit de Wet ruimtelijke ordening);
- financiële bijdragen voor ontwikkelingen van een gebied.

Deze regels zijn deels overgenomen uit onder andere de Wet voorkeursrecht gemeenten en de Wet ruimtelijke ordening.

Aanvullingsspoor natuur

Na samenvoeging met de Omgevingswet blijven de doelstellingen van de Wet natuurbescherming gelden:

- het beschermen en ontwikkelen van natuur, en het behoud en herstel van de biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur voor maatschappelijke functies;
- het verzekeren van een samenhangend beleid voor het behoud en beheer van waardevolle landschappen, dit om hun bijdrage aan de biologische diversiteit en hun cultuurhistorische betekenis en voor maatschappelijke functies.

Het [aanvullingsbesluit natuur](#):

- voegt instructieregels en beoordelingsregels toe aan het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl);
- voegt een aantal natuuractiviteiten toe aan het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal);
- geeft aan dat in het Omgevingsbesluit staat wie het bevoegd gezag is voor vergunningplichtige natuuractiviteiten.

De regels uit het aanvullingsspoor natuur zijn deels overgenomen uit de Wet natuurbescherming en bijbehorende Regeling natuurbescherming.

Overgangsrecht

Het overgangsrecht bepaalt hoe de overgang van oud naar nieuw plaatsvindt. In het overgangsrecht zijn onder andere de volgende punten geregeld:

- Via de invoeringswet en het invoeringsbesluit Omgevingswet is geregeld welke regelgeving vervalt na inwerkingtreding van de Omgevingswet en wat er met bestaande besluiten gebeurt, het overgangsrecht. Het overgangsrecht regelt de overgang van de ‘oude’ wet- en regelgeving naar het nieuwe stelsel onder de Omgevingswet. Het maakt voor burgers, bedrijven en bestuursorganen duidelijk wat de status is van onder het “oude” recht genomen besluiten en zorgt voor rechtszekerheid. Het overgangsrecht regelt onder andere dat bestaande omgevingsvergunningen en meldingen, omgevingswetvergunningen en omgevingswetmeldingen worden;
- Geeft aan hoeveel tijd er voor bedrijven is om aan gewijzigde regelgeving te voldoen (bijvoorbeeld hoeveel tijd [bedrijven die vergunningplichtig worden](#) hebben om een vergunning aan te vragen of hoeveel tijd er is om aan strengere normen te voldoen);
- Dat bestemmingsplannen en ruimtelijke regels [een tijdelijk omgevingsplan](#) vormen samen met de rijksregels die worden gedecentraliseerd (bruidsschatregels);
- Dat gemeenten tot volgens een nadere datum, vooralsnog 2029, de tijd hebben om een omgevingsplan voor de gemeente op te stellen;
- Dat gemeenten voor 2024 een omgevingsvisie moeten hebben;
- Dat [lopende procedures](#) volgens het “oude” recht worden afgewikkeld.

[^](#) TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE

Milieuregels onder de Omgevingswet

Van inrichting naar milieubelastende activiteiten

De Omgevingswet (Ow) kent het begrip inrichting² niet meer. De milieuregels op rijksniveau gelden voor milieubelastende activiteiten. De Ow beschrijft een [milieubelastende activiteit](#) als: “*activiteit die nadelige gevolgen voor het milieu kan veroorzaken, niet zijnde een lozingsactiviteit op een oppervlaktewaterlichaam of een zuivering technisch werk of een wateronttrekkingsactiviteit*”.

In deze definitie is niet opgenomen dat een activiteit bedrijfsmatig moet zijn of een bedrijfsmatige omvang moet hebben. Daarnaast ontbreekt een verwijzing naar een bepaalde tijdsduur. De regels voor milieubelastende activiteiten (Mba) gelden net als de regels voor inrichtingen alleen voor locatiegebonden activiteiten. Dus ook tijdelijke activiteiten die aan een locatie zijn gebonden kunnen onder de definitie milieubelastende activiteit vallen. Het begrip milieubelastende activiteit is in die zin dus breder dan het begrip inrichting. Op dit moment is in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) bepaald dat alleen voor milieubelastende activiteiten die in hoofdstuk 3 van het Bal zijn aangewezen de regels uit het Bal gelden (artikel 2.1. Bal). Bij de aanwijzing van milieubelastende activiteiten zijn een aantal minder milieubelastende activiteiten waarvoor nu wel regels uit het Activiteitenbesluit gelden niet meer teruggekomen. Dit zijn bijvoorbeeld activiteiten bij horecabedrijven, in de detailhandel en kantoren.

Op de website van het programma aan de slag met de Omgevingswet is [een uitgebreide toelichting opgenomen over de overgang van Activiteitenbesluit naar Bal](#). Op deze pagina wordt verwezen naar diverse overzichten waar per regel is beschreven in welke vorm deze onder de omgevingswet blijft gelden. Voor regels waar bruidsschat (zie kopje Bruidsschat) is vermeld geldt dat deze regels van toepassing blijven tot de gemeente een omgevingsplan heeft opgesteld. Dan bepaalt de gemeente of zij lokaal regels wil stellen aan deze activiteit via het omgevingsplan.

Voor de, in het Bal aangewezen activiteiten is de begrenzing van de milieubelastende activiteit niet altijd gelijk. In de toelichting bij het Bal is uitgelegd dat er eerst moet worden bepaald wat de kernactiviteit(en) van een bedrijf zijn. De [kernactiviteiten](#) zijn de activiteiten die in hoofdstuk 3 van het Bal zijn aangewezen. Wanneer de kernactiviteit(en) zijn bepaald wordt gekeken welke andere activiteiten de gekozen kernactiviteit functioneel ondersteunen. Een functioneel ondersteunende activiteit is beschreven als een activiteit die er niet zou zijn als de kernactiviteit er niet is (bijvoorbeeld een stookinstallatie is er niet zonder bedrijfshal). [De functioneel ondersteunende activiteiten vormen samen met de kernactiviteit die zij ondersteunen de milieubelastende activiteit](#). De omvang van de milieubelastende activiteit kan dus verschillen per bedrijf.

Bij iedere milieubelastende activiteit is via een “[richtingaanwijzer](#)” bepaald welke regels uit het Bal van toepassing zijn. Door een ondersteunende activiteit in samenhang met de kernactiviteit te beoordelen, wordt voorkomen dat onnodig regels worden gesteld aan activiteiten met een lage milieubelasting. Zo moet een wasplaats bij een tankstation aan regels uit het Bal voldoen, maar gelden er voor wasplaatsen bij kleine activiteiten geen regels uit het Bal.

² Zie mijn.sccm [Inrichtingen- en vergunningenbesluit Wet milieubeheer / Besluit omgevingsrecht](#) voor de uitleg van het begrip inrichting.

Bedrijven kunnen meerdere kernactiviteiten hebben. Zo kan een bedrijf dat meubels maakt de milieubelastende activiteit: “metalenproductenbedrijf” hebben. Wanneer zij klanten en derden als service de mogelijkheid bieden te tanken hebben ze ook de milieubelastende activiteit “tankstation”. Dit kan zorgen voor onduidelijkheid bij het bepalen van de regels voor functioneel ondersteunende activiteiten. De keuze welke kernactiviteit wordt ondersteund kan bepalen of er wel of geen rijksregels gelden. Zo geldt voor een wasstraat bij de eerdergenoemde meubelmakerij die alleen voor de bedrijfswagens van de meubelmakerij worden gebruikt dat er geen specifieke regels uit hoofdstuk 4 van het Bal gelden terwijl voor dezelfde wasstraat die ten dienste staat van het tankstation die onderdeel is van het meubelbedrijf wel de regels voor het wassen van auto's uit hoofdstuk 4 het Bal gelden. Overigens geldt voor de wasplaats die ten dienste staat van het meubelbedrijf wel dat zij moet voldoen aan de specifieke zorgplicht.

Voor het bepalen van de kernactiviteit waar een functioneel ondersteunende activiteit bij hoort zijn er nog geen gerichte handreikingen. Dit is iets wat in de praktijk verder zal worden uitgewerkt en waar mogelijk nog jurisprudentie over zal ontstaan net als bij het begrip inrichting dat nu wordt gebruikt.

Het Bal stelt technische locatieafhankelijke³ eisen die landelijk aan bedrijven worden gesteld. Deze eisen gelden voor een afzonderlijke activiteit en niet voor het hele bedrijf. Hierbij is er onderscheid gemaakt in:

→ **Activiteiten waarvoor alleen de algemene regels uit het Bal gelden**

Dit is vergelijkbaar met een type A- of B-inrichting, alleen gelden de regels uit het Bal hier op activiteitsniveau, dus niet voor het hele bedrijf. Voor een activiteit kan een meldplicht gelden.

→ **Activiteiten waar slechts voor de genoemde activiteit een vergunning nodig is**

Voor de aangewezen activiteit geldt een vergunningplicht. De overige activiteiten van een bedrijf moeten, als ze zijn aangewezen, voldoen aan de algemene regels uit het Bal voor de activiteit. Wanneer de andere activiteiten niet zijn aangewezen gelden daarvoor geen algemene regels uit het Bal.

→ **Activiteiten als deel van een “complex bedrijf” vergunning voor het hele bedrijf**

Bedrijven die door hun aard of omvang grote gevolgen kunnen hebben voor de leefomgeving zijn aangewezen als complexe bedrijven. Dit zijn IPPC-bedrijven, Seveso-bedrijven en bedrijven met boven-gemeentelijke milieugevolgen of hoge risico's. Bij complexe bedrijven geldt de vergunning niet alleen voor de aangewezen 'kernactiviteiten' maar ook voor 'functioneel ondersteunende activiteiten'. Wanneer er binnen het bedrijf activiteiten zijn die de 'kernactiviteit' niet functioneel ondersteunen, vallen deze wel buiten de vergunningplicht. De vergunningplicht voor complexe bedrijven is vergelijkbaar met de vergunningplicht voor inrichtingen (volgens de Wabo).

^ TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE

Specifieke zorgplicht

De Ow kent, net als de huidige regelgeving een [algemene zorgplicht](#). Dit is in combinatie met een algemeen verbod om een activiteit te verrichten, of na te laten als daardoor aanzienlijke nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving (dreigen te) ontstaan, vooral een vangnet. De overheid kan op basis van deze regels optreden wanneer er schade aan de fysieke leefomgeving dreigt te ontstaan en er geen voorschriften of regels gelden. Wanneer er andere regels gelden moet daarop worden gehandhaafd en niet op de algemene zorgplicht.

³ Hier wordt met locatieafhankelijk bedoeld dat de eisen niet worden bepaald door de ligging van het bedrijf. De locatieafhankelijke eisen zijn grotendeels overgegaan naar het omgevingsplan zodat er ook een lokale afweging kan worden gemaakt.

In de Ow is naast deze algemene zorgplicht de specifieke zorgplicht geïntroduceerd. De specifieke zorgplicht geldt naast algemene regels of een vergunningplicht. Deze specifieke zorgplicht maakt duidelijk wat er wel en niet moet gebeuren en gelden direct voor burgers en bedrijven. De redenen voor de overheid om de specifieke zorgplicht in de regelgeving op te nemen zijn:

→ **Verminderen aantallen regels**

Voorschriften die alleen regelen wat al duidelijk is kunnen hierdoor vervallen. Bijvoorbeeld het legen van een lekbak of het onderhouden van een filterinstallatie die is voorgeschreven.

→ **Meer flexibiliteit bij het naleven van regels**

Door niet uit te werken hoe de zorg voor milieu moet worden ingevuld is er ruimte voor een bedrijf om een eigen invulling te kiezen.

→ **Verantwoordelijkheid meer naar diegene die een activiteit uitvoert**

De Omgevingswet gaat uit van vertrouwen. Door ruimte te geven in de wijze waarop een bedrijf haar milieuverplichtingen invult krijgt het bedrijf de ruimte om de eigen verantwoordelijkheid te nemen.

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) is de [specifieke zorgplicht](#) opgenomen voor milieubelastende activiteiten en lozingen. Deze specifieke zorgplicht geeft naast ruimte voor eigen verantwoordelijkheid, flexibiliteit en de vermindering van het aantal voorschriften/regels, de mogelijkheid om op te treden in gevallen waar er geen regels zijn:

- een onvoorziene situatie waaraan bij het opstellen van het Bal of een vergunning niet is gedacht;
- een activiteit die afwijkt van de gangbare praktijk waarop de regels zijn gebaseerd;
- nieuwe ontwikkelingen binnen een (deel)activiteit;
- een geheel nieuwe deelactiviteit.

Voor bedrijven betekent de invoering van de specifieke zorgplicht enerzijds ruimte voor een eigen invulling van haar verantwoordelijkheden maar anderzijds onduidelijkheid. In het geval van de specifieke zorgplicht kan er verschil van inzicht zijn over de vraag wanneer maatregelen voldoende zijn en wanneer er sprake is van een overtreding.

 [TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

Van centraal naar decentraal

In de Ow is ervoor gekozen om regels die decentraal impact hebben ook decentraal te regelen. Dus voor onderwerpen die met name een impact hebben op het niveau van de gemeente worden door de gemeente regels gesteld. Wanneer een onderwerp een bovengemeentelijk effect heeft, wordt het door de provincie geregeld. Daarnaast worden de onderwerpen die gaan over de waterveiligheid en waterkwaliteit verzorgd door de waterschappen. In de Ow zijn voor de verschillende overheden de volgende instrumenten opgenomen:

→ [Omgevingsplan](#)

Gemeentelijk plan wat onder andere het bestemmingsplan en lokale verordeningen vervangt;

→ [Omgevingsverordening](#)

Provinciale verordening die de huidige verordeningen op gebied van onder andere milieu en ruimte vervangt;

→ [Waterschapsverordening](#)

Verordening die de keur (de [lokale verordening waterschap](#)) en de huidige waterschapverordening vervangt.

Voor iedere bestuurslaag geldt dat alle lokale regels voor de fysieke leefomgeving in één verordening/plan moeten worden opgenomen. Hierin worden niet alleen de huidige lokale regels opgenomen en gebundeld, ook gedecentraliseerde rijksregels komen erin. Voor milieu betekent dit dat de regels voor milieuaspecten die vooral op lokaal niveau invloed hebben niet meer landelijk worden geregeld maar moeten worden opgenomen in de lokale regels. Voor provincies en waterschappen is de planning dat deze regels voor de inwerkingtreding van de Ow beschikbaar komen in de nieuwe instrumenten (omgevingsverordening en waterschapsverordening) en direct bij de inwerkingtreding van de Ow gaan gelden. Voor gemeenten is een overgangstermijn afgesproken tot 2029. Zij mogen tot 2029 de tijd nemen om een voor de hele gemeente dekkend omgevingsplan op te stellen. Tot dat plan er is gelden de huidige landelijke regels als overgangsrecht. Dit heet ook wel de bruidsschat. In de Ow is bepaald dat een gemeente in het omgevingsplan regels mag opnemen over activiteiten die gevolgen kunnen hebben voor de 'fysieke leefomgeving'. Deze regels moeten zorgen voor een 'evenwichtige toedeling van functies aan locaties'.

De milieuthema's waarvoor lokaal regels mogen worden gesteld zijn onder andere:

- geluid;
- trillingen;
- externe veiligheid;
- geur;
- licht.

Deze milieuthema's zullen vooral door de gemeente worden ingevuld. Voor deze onderwerpen zijn op rijksniveau wel spelregels vastgesteld waaraan een gemeente zich moet houden. Deze staan in het Besluit kwaliteitseisen leefomgeving (Bkl). Binnen deze spelregels heeft de gemeente de ruimte om een eigen beleid op te stellen en eigen regels te bepalen. Dit kan betekenen dat bedrijven ruimere of strengere normen krijgen voor deze milieuthema's en/of regels anders worden geformuleerd. De gemeente bepaalt zelf of zij voor deze milieuthema's wel of geen regels stelt en wel of geen vergunning- of meldplicht opneemt. Voor iedere gemeente geldt dat zij tot 2029 heeft om een omgevingsplan op te stellen. Het is de verwachting dat de meeste gemeenten niet direct heel ander beleid zullen formuleren. Gemeenten zullen in eerste instantie nog dicht bij de voormalige rijksregels blijven maar gaandeweg zullen de regels meer locatie-, of gemeentespecifiek worden.

Voor bedrijven is het belangrijk de ontwikkeling van de omgevingsplannen te volgen. Zo kan tijdig worden geanticipeerd of mogelijk zelfs worden meegedacht over de regelgeving die de gemeente formuleert.

 [TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE](#)

Bruidsschat

Het vervangen van bestaande bestemmingsplannen en ruimtelijke regels en lokale regels door nieuwe regels in een omgevingsplan is veel werk. Om deze reden hebben gemeenten hiervoor tot 2029 de tijd. Om te voorkomen dat er in de tussentijd geen regels zijn, blijven de huidige regels van toepassing tot er een omgevingsplan is, dit staat bekend als de 'bruidsschat'.

De regels die nu in landelijke regelingen staan zoals het Activiteitenbesluit gaan over naar het invoeringsbesluit en blijven zo gelden als het Activiteitenbesluit is vervallen door de inwerkingtreding van de Ow.

Hoe lang de [bruidsschat](#)regels blijven gelden wordt bepaald door de gemeente. Op het moment dat de gemeente een omgevingsplan vaststelt vervallen de bruidsschatregels. De gemeente kan er ook kiezen de bruidsschatregels op te nemen in het omgevingsplan. De regels blijven dan gelden als omgevingsplanregels. Hoewel de regels inhoudelijk gelijk blijven met de regels in het Activiteitenbesluit verandert de grondslag van de regels wel. Het is belangrijk dit goed te vertalen in het register wet- en regelgeving. Het Digitaal Stelsel Omgevingsrecht kan hierbij ondersteuning geven.

△ TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE

Digitaal Stelsel Omgevingsrecht (DSO)

Behalve dat de Omgevingswet de regels uit verschillende wetten en besluiten bundelt wordt het aantal voorschriften ook verminderd volgens de rijksoverheid. De hoeveelheid regels blijft echter groot. Om inzicht te geven welke eisen en regels gelden wordt daarom een digitaal stelsel ontwikkeld wat zowel overheden als bedrijven en burgers moet helpen inzicht te geven in de van toepassing zijnde regels. Dit digitale stelsel, [DSO](#), vervangt en integreert de bestaande systemen ([ruimtelijkeplannen.nl](#), [activiteiten internetmodule \(AIM online\)](#) en [omgevingsloket online](#)) en is beschikbaar op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt. Via het DSO kunnen bedrijven door het invullen van een vergunningcheck bepalen welke regels gelden. Het streven is dat er behalve informatie over de vergunningplicht ook een overzicht wordt gegeven van de van toepassing zijnde algemene regels. Gezien de omvang van de werkzaamheden voor het overzetten van de landelijke juridische regels naar het DSO is het nog niet duidelijk of dit al vanaf het moment van inwerkingtreding beschikbaar is. Voor gemeenten geldt dat het een keuze is of zij alle lokale voorschriften via het DSO ontsluiten. Op dit moment is er nog niet veel meer bekend over het DSO.

Conclusie Omgevingswet

Met de Omgevingswet krijgen bedrijven te maken met wijzigingen in de wet- en regelgeving op zowel rijks- als lokaal niveau. Wanneer gesproken wordt over de Omgevingswet wordt vaak het gehele pakket aan wet- en regelgeving bedoeld. Op rijksniveau is binnen dit pakket het Besluit activiteiten leefomgeving voor het milieumanagementsysteem het belangrijkste. Daarnaast kan het Besluit bouwwerken leefomgeving voor het milieubeleid belangrijke eisen bevatten.

Een aantal belangrijke gevolgen van de Omgevingswet voor bedrijven zijn:

- Regels gelden voortaan voor activiteiten en niet voor inrichtingen;
- Het aantal regels kan verminderen maar ook voor onduidelijkheid zorgen;
- Behalve de landelijke regels en de eventuele landelijke meld- of vergunningplicht kan er een lokale vergunning- of meldplicht komen;
- Milieuregels kunnen per gemeente anders zijn. Dit betekent dat er verschillen in milieuregels kunnen komen voor verschillende vestigingen;
- De normen voor lokale milieuthema's kunnen wijzigen;
- De grondslag van vrijwel alle regels verandert. Het register wet- en regelgeving zal door de invoering van de Ow een aantal malen moeten worden bijgewerkt (afhankelijk van het van kracht worden van het lokale beleid);
- Het digitale stelsel is op termijn nodig om goed inzicht te krijgen in de geldende milieuregels;
- Om te bepalen welke regels gelden voor welke activiteiten is het belangrijk goed inzichtelijk te maken aan welke kernactiviteiten andere activiteiten functioneel ondersteunend zijn. Dit kan immers van invloed zijn op de regelgeving.

△ TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE

Praktische informatie voor auditoren

- Hoewel de Omgevingswet pas per 1-1-2022 in werking treedt, is het voor bedrijven nu al belangrijk om inzicht te krijgen in de veranderingen van de regelgeving. Controleer of een bedrijf weet of de Omgevingswet er aan komt en wat mogelijke consequenties zijn.
- Bekijk of er al een actie is gepland om inzichtelijk te maken wat de regels zijn na de inwerkingtreding van de Omgevingswet (zie ook de uitgebreide toelichting over de [overgang](#) van het Activiteitenbesluit naar het Bal).

△ TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE

Meer informatie

- De meeste informatie vindt u op de overheidssite <https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/>
- Directe linken zijn in de tekst opgenomen.
- Zie ook het SCCM [webinar](#) van 24 maart 2020 over de Omgevingswet.

Bronnen

www.overheid.nl
www.infomil.nl
<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl>
www.rijksoverheid.nl
www.ondernemingsplein.nl
<https://wetten.overheid.nl>

△ TERUG NAAR INHOUDSOPGAVE

Contact

U bent van harte uitgenodigd uw vraag aan ons voor te leggen.

Bedrijven, organisaties, adviseurs, toezichthouders, certificatie-instellingen en andere belanghebbenden helpen we graag verder.

Mijn.sccm is hét kennisplatform voor ISO 14001 en ISO 45001/OHSAS 18001.

Op mijn.sccm vindt u onder andere samenvattingen van de meest relevante milieu- en arbowet- en -regelgeving en halfjaarlijkse overzichten van gewijzigde wet- en regelgeving. Kijk op mijn.sccm.nl en meld u aan!

Stichting Coördinatie Certificatie Managementsystemen voor milieu en gezond en veilig werken

Postbus 13507
2501 EM Den Haag
070 - 362 39 81
info@sccm.nl
www.sccm.nl

Uitgave SCCM, Den Haag, versie 11 november 2020

Disclaimer:

Dit mijn.sccm-document is eigendom van SCCM en mag alleen binnen de organisatie die toegang heeft tot mijn.sccm, gebruikt worden. Het is niet toegestaan de informatie buiten deze organisatie te verspreiden of gebruiken.

De inhoud van deze brochure is met uiterste zorg samengesteld, desondanks kunnen fouten en onvolledigheden niet geheel worden uitgesloten. SCCM aanvaardt derhalve geen enkele aansprakelijkheid, ook niet voor directe of indirecte schade ontstaan door of verband houdend met het gebruik van de inhoud van deze uitgave.